

Торайғыров университетінің
ҒЫЛЫМИ ЖУРНАЛЫ

НАУЧНЫЙ ЖУРНАЛ
Торайғыров университет

**ТОРАЙҒЫРОВ
УНИВЕРСИТЕТІНІҢ
ХАБАРШЫСЫ**

Гуманитарлық сериясы
1997 жылдан бастап шығады

**ВЕСТНИК
ТОРАЙҒЫРОВ
УНИВЕРСИТЕТА**

Гуманитарная серия
Издается с 1997 года

ISSN 2710-3439

№ 4 (2020)

Павлодар

НАУЧНЫЙ ЖУРНАЛ
Торайгыров университета

Гуманитарная серия
выходит 4 раза в год

СВИДЕТЕЛЬСТВО

о постановке на переучет периодического печатного издания,
информационного агентства и сетевого издания

KZ46VP400029271

выдано

Министерством информации и общественного развития
Республики Казахстан

Тематическая направленность
публикация материалов в области истории,
правоведения и общественных наук

Подписной индекс – 76131

Бас редакторы – главный редактор

Бегимтаев А. И.

к.полит.н.

Заместитель главного редактора

Шамшудинова Г. Т., *доктор PhD,*

ассоц. профессор

Ответственный секретарь

Турлыбекова А. М., *к.и.н., ассоц. профессор*

Редакция алқасы – Редакционная коллегия

Акишев А. А.,	<i>д.полит.н., профессор;</i>
Алтыбасарова М. А.,	<i>к.полит.н., доцент;</i>
Ветренко И. А.,	<i>д.полит.н., профессор (Россия);</i>
Шашкова Я. Ю.,	<i>д.полит.н., профессор, (Россия)</i>
Дронзина Т. А.,	<i>д.полит.н., профессор (София, Болгария)</i>
Абдикакимов М. Т.,	<i>доктор PhD</i>
Ермаханова С. А.,	<i>к.социолн.;</i>
Сағиқызы А.,	<i>д.филол.н., профессор;</i>
Кожамжарова М. Ж.,	<i>к.филол.н.;</i>
Ахметова Г. Г.,	<i>к.филол.н., профессор;</i>
Уызбаева А. А.,	<i>доктор PhD;</i>
Аубакирова С. С.,	<i>доктор PhD</i>
Альмуханов С. Х.,	<i>к.филол.н., профессор;</i>
Кадыралиева А. М.,	<i>доктор PhD;</i>
Манасова М. М.,	<i>доктор PhD;</i>
Ахмеджанова Г. Б.,	<i>д.ю.н., профессор;</i>
Олжабаев Б. Х.,	<i>к.ю.н., ассоц. профессор;</i>
Ишеков К. А.,	<i>д.ю.н., профессор (Россия);</i>
Таштемханова Р. М.,	<i>д.и.н., профессор;</i>
Азербасев А. Д.,	<i>доктор PhD;</i>
Шокубаева З. Ж.	<i>(тех. редактор).</i>

За достоверность материалов и рекламы ответственность несут авторы и рекламодатели

Редакция оставляет за собой право на отклонение материалов

При использовании материалов журнала ссылка на «Вестник Торайгыров университета» обязательна

<https://doi.org/10.48081/PMBR3164>**Г. М. Каппасова, А. А. Акишев, М. А. Сулейменов**

Торайғыров университеті,
Қазақстан Республикасы, Павлодар қ.

ПАВЛОДАР ОБЛЫСЫНЫҢ КӨШІ-ҚОН ӘЛЕУЕТІ: ӘЛЕУМЕТТАНУЛЫҚ-САЯСИ ЗЕРТТЕУ НӘТИЖЕСІ БОЙЫНША

Ұсынылған мақалада Павлодар облысының көші-қон әлеуеті қарастырылады, оның ерекшелігі өңірдің геосаяси орналасуы болып табылады, бұл мемлекетаралық көші-қон алмасуына әкеледі. Белгілі бір бағыттағы көші-қон ұтқырлығы бар облыс тұрғындарына назар аударылды, бұл жас және жыныстық құрылымдарға, халықтың тарихи генезисіне және оның этникалық құрамына байланысты. Сонымен қатар, көп жағдайда еңбекке қабілетті жастағы жоғары білікті кадрлар қоныс аударады, сол арқылы Павлодар облысы шекара маңы аумағы бола отырып, көрші елдердің кәсіпорындарын тәжірибелі қызметкерлермен және дарынды жастармен жабдықтау бойынша донор өңірге айналады.

Кілтті сөздер: көші-қон, көші-қон әлеуеті, шекара маңы, Павлодар облысы.

Кіріспе

Мәселені түсіну үшін, көші-қон әлеуеті дегенімізді анықтап алайық. Бұл жөнінде белгілі мигрантолог Л. Л. Рыбаковский келесі ұғым береді. Көші-қон әлеуеті (потенциал) – (лат. potential – күш, қуат), ұғымы бірнеше мағынада түсіндіріледі. Атап айтқанда, көші-қон әлеуеті ретінде жаңа шетелде (ТМД мемлекеттер) тұратын барлық орыс тілді халық қабылданады; немесе осы елдерде Ресейден келген барлық жылдардағы мигранттар (олардың тумалары емес); немесе әлеуметтік сауалнамалары бар адамдар Ресейге көші-қонға деген көзқарасты анықтады және т. б. Шамасы, көші-қон әлеуетін халықтың иммиграциясы мүмкін деп бағалау көші-қон ағындарының елдік бағытына және қоныс аударатын елдің мигранттар құрамына деген артықшылықты көзқарасқа негізделуі керек [1].

Осылайша, көші-қон әлеуеті – алушы мемлекетке қоныс аудару мүмкіндігі бар және оның сипаттамалары бойынша талаптарына сәйкес келетін, донор-елдердің болашақ тұрғындарының бір бөлігі, онымен қатар, геосаяси және экономикалық тұрғыдан иммигранттарды – елдің болашақ азаматтары үшін таңдау критерийлері. Осы критерийлердің ішіндегі негізгі екі фактор болуы мүмкін: көші-қон әлеуетінің сандық шекараларын (параметрлерін) белгілейтін елдік және этникалық артықшылықтарын анықтайтын құрылымдығы. Алайда, көші-қонның ұзақ мерзімді салдары жағымсыз болып шығады: мемлекет, аймақтарда еңбекке қабілетті жастағы адамдар саны аз, білімді жастар мен білікті мамандардан айрылады. Жоғары санаттағы мамандардың кетуі, атап айтқанда, олардың деңгейіне салынған мемлекеттік ресурстардың жоғалуын, өнеркәсіптің тарылуын және іскерлік ортаның нашарлауын білдіреді. Осы себептерден Павлодар облысының көші-қон әлеуеті тақырыбы қызықты және өзекті болып табылады.

Зерттеудің нысаны: Павлодар облысының көмелетке толған, еңбекке қабілетті тұрғындары.

Зерттеудің пәні: Павлодар облысының көші-қон әлеуеті.

Мақсаты: Көші-қон әлеуетінің нәтижесінде өкінішке орай, демографиялық және зияткерлік шығындар орын алуда, олар аймақтың таяу болашағына теріс әсер етуі мүмкін. Сондықтан, Павлодар облысының еңбекке қабілетті халқының көші-қон әлеуетін эмиграциялық мүмкіндігін бағалау және болжау өте орынды, онымен қатар мемлекет тарапынан бұл мәселеге басым назар аударуға қажеттілік туындап отыр.

Міндеттері:

- аймақ халқының көші-қон әлеуеті деңгейіне шолу жасау;
- көші-қон әлеуетінің елдердің критерийлерін анықтау.

Зерттеудің әдістері мен нәтижесі

Отандастардың көші-қон әлеуеті – бұл қозғаушы, итермелеуші және тартушы факторлардың маңыздылығы мен құрылымы сақталған жағдайда, тұрғылықты аймақтан кете алатын ықтимал мигранттардың ең көп саны. Айта кету керек, ықтимал көші-қон әлі нақты көші-қон процесі емес, ол көбіне көші-қонға деген нақты көзқарастармен емес, жағдаймен анықталады. Сонымен қатар, ықтимал көші-қон әрқашан нақтыға қарағанда әлдеқайда аз.

Мемлекет басшысының Қазақстан халқына Жолдауында «Сындарлы қоғамдық диалог – Қазақстанның тұрақтылығы мен өркендеуінің негізі» К. К. Тоқаев: «Республикалық маңызы бар қалалардағы халық санының көптігі қазіргі кезде мақтанарлық жағдай емес, керісінше тұрғындардың әлеуметтік-экономикалық қажеттіліктерін толық қамтамасыз ету тұрғысынан алаңдаушылыққа негіз болып отыр. Ірі қалалардың тұрғындары көбейіп келе

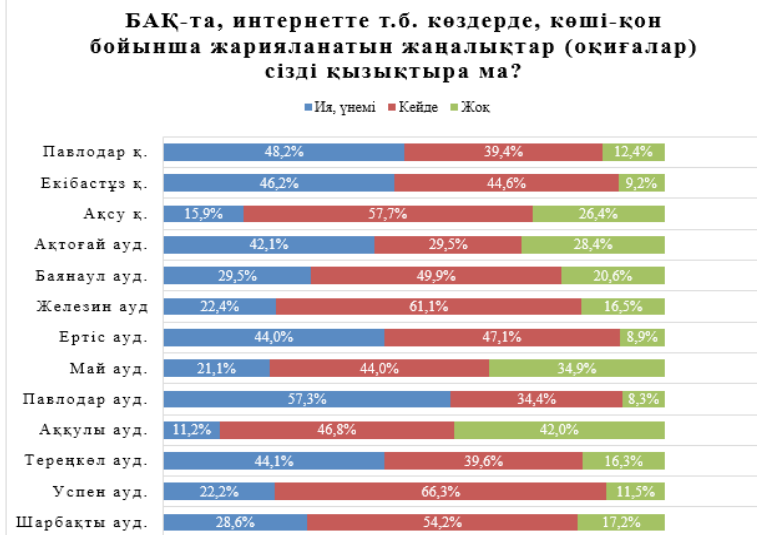
жатқаны байқалады. Сонымен қатар, жаңа тұрғындарға қолайлы жағдай жасалған Павлодар және Петропавл сынды қалаларда адамдар мен еңбек ресурстарының тапшылығы бар. Үкімет көші-қон үдерісін басқару үшін пәрменді шаралар қабылдауы тиіс» [2] – деп назар аударған. Сонымен бірге, Қазақстан Республикасы аумағындағы көші-қон процестерін басқару мәселелерін шешу экономикалық, саяси, демографиялық, географиялық және мәдени сипаттамалармен тығыз байланыста болатын ішкі көші-қонның себептері мен салдарымен тікелей байланысты.

Көші-қон үрдісінің негізі – мемлекеттік шекаралар мен ұлттық қауіпсіздік тұжырымдамалары, мәдени құндылықтар мен тілдік айырмашылықтар, ғаламшардың әртүрлі түпкірлеріндегі климаттық және табиғи ерекшеліктер болып табылады.

Зерттеуде сауалнама қолданылып келесі мәліметтер байқалды. Халықтың көші-қоны қазіргі заманның барлық аса маңызды үрдістерінің маңызды құрамдас бөлігі болып табылады. Павлодар облысының көші-қон туралы білім саласындағы рефлексияны анықтау мақсатында респонденттерге көші-қон түрлерін анықтау ұсынылды «Сіз естіген, білетін көші-қон түрлерін анықтаңыз» деген сұрақ қойылған. Респонденттердің көпшілігі көші-қонның негізгі түрлерімен таныс екендігі анықталды: еңбек көші-қоны – 43,0 %, ішкі және сыртқы көші-қон – 38,0 %, депортация көші-қоны – 19,0 %. Онымен қатар, респонденттердің көпшілігі БАҚ, интернет және басқа да көздерде жарияланатын көші-қон оқиғаларына үнемі немесе арасында ғана қызығушылық танытатыны белгілі болды.

Қалалар мен аудандар бөлінісінде көші-қон жаңалықтарына (оқиғаларына) респонденттердің қызығушылық танытатындары бойынша мәлімет диаграмма –1 көрсетілген.

Диаграмма 1 – БАҚ-та, интернетте т.б. көздерде, көші-қон бойынша жарияланатын жаңалықтар (оқиғалар) сізді қызықтыра ма?

Демек, облыста және елде болып жатқан көші-қон үрдістеріне (жаңалықтарға) Ресей Федерациясымен шекаралас аумақтардың респонденттері белсенді қызығушылық танытуда, бұл сол аймақтардағы көші-қон әлеуеті белсенділігінің белгісі екенің анық.

«Көші-қон жаңалықтарына (оқиғаларға) қызығушылық неде?» (Бұл неден көрінеді?) деген сұраққа респонденттердің көпшілігі достары, сыныптастары, курстастары, көршілері, таныстары арасында «өздері үшін» статистиканы жүргізетіндерін белгіледі. Осы сұрақтың нәтижесі диаграмма – 2 анық көрінеді.

Диаграмма 2 – «Бұл неден көрінеді?» сұрақтың жауаптары көрінісі, қалалар мен аудандар бөлінісінде

Қалалар мен аудандар бөлінісінде сұралғандар арасында елдегі көші-қон жағдайын бақылайтындарын атап өткендер Павлодар қ. – 52,2 %, Екібастұз қ. – 50,8 %, Шарбақты ауданы – 47,3 %.

Иммигрант, эмигранттар, еңбек мигранттарына және т. б. консультативтік көмек көрсететін респонденттер Ақсу қ. – 11,2 %, Железин ауданы – 10,8 %, Май ауданы – 10,3 %.

Достар, сыныптастар, курстастар, көршілер, таныстар арасында «өзі үшін» статистикасын үнемі жүргізетін респонденттер Тереңкөл ауданында – 73,3 %, Успен ауданында – сұралғандардың 68,4 %-ы, Павлодар ауданында – 66,7 %, Ертіс ауданында – 64,6 %.

Демек, көші-қон әлеуеті тақырыбы облыстың қай аудандарында аса өзекті екені диаграммадан көрініп тұр.

Тұрғылықты жеріне қатысты болашақ жоспарлары туралы сұралғандардың пікірлері әртүрлі. Бұл қызықты және өзекті ақпарат диаграмма – 3 көрсетіледі.

Диаграмма 3 –Тұратын жеріңіз бойынша жақын жоспарыңыз қандай?

Осылайша, қалалар мен аудандар бойынша Аққулы ауданының сұралғандардың көпшілігі – 57,4 %, Ақсу қ. респонденттері – 57,2 % және Екібастұз қ. респонденттері – 53,2 % қазіргі тұратын жерлерінде қалуды ойлайды, Аққулы ауданының сұралғандары – 6,5 %-ы, Баянауыл ауданының – 6,0 %-ы және Май ауданында сұралғандардың – 5,7 %-ы көшіп келген елге қайта оралуды жоспарлайды, Павлодар облысының басқа мекеніне көшуді Ертіс және Павлодар аудандарында сұралғандардың көпшілігі жоспарлауда – тиісінше – 25,6 % және 20,2 %, мұнда көбінде Облыс орталығы Павлодар қ. атайды, елдің басқа аймақтарына көшуді жоспарлаған сұралғандар: Екібастұз қ. – 32,9 %, Павлодар қаласы – 30,4 %, бұл жерде Нұр-Сұлтан қаласы басым. Басқа елге көшу жоспарларында бар респонденттердің басым бөлігі Успен ауданында – 15,3 % және Шарбақты ауданында – 15,1 % және Железин ауданының – 12,7 %, сұраққа жауап беруге қиналды Шарбақты ауданының респонденттері – 21,5 % және Тереңкөл ауданының – 21,4 % сұралғандар.

Мұнда аймақтың көші-қон әлеуеті белсенді екендігін көріп отырмыз және те ішкі де, сыртқы да көші-қон жандануда. Осылайша, Павлодар облысы еңбек ресурстарының донорына айналды. Әсіресе, көп жағдайда еңбекке қабілетті жастағы жоғары білікті кадрлар елден кететінін ерекше атап өту

керек. Олардың орнына келген еңбек мигранттары өкінішке орай, осындай біліктілігімен мақтана алмайды.

Екібастұз және Павлодар қалаларында сұралғандар елдің басқа аймағына көшуді жоспарлап отыр, олар Нұр-Сұлтан қаласына көшуді қалайды. Осылайша, аймақтың көші-қонының кемуі өсуде. Ертіс және Павлодар аудандарында сұралғандар Павлодар облысының басқа елді мекеніне көшуді жоспарлап отыр, мұнда облыс орталығы Павлодар қаласын атап өтуде.

Сұралғандардың негізгі бөлігі Павлодар облысының тартымдылық факторлары ретінде перспективтік өнеркәсіптік аймақ, кейіннен жұмысқа орналаса отырып, білім беру көші-қонының жандануы және аймақтың қолайлы имиджі атап өтті. Бұл шындыққа сәйкес келеді. Мәселен, респонденттердің Павлодар облысында тұру себептері туыстарының немесе таныстарының және жеке факторларының болуымен қатар жұмысқа орналасу мүмкіндігі болып табылады, бұл жерде Ақсу қ., Екібастұз қ., Успен және Павлодар аудандарынан сұралғандар жоғары пайызды көрсетті, бұл Қазақстан өңірлерінен, жақын және алыс шетелдерден Павлодар облысына жоғары білікті әлеуеті мигранттар үшін неғұрлым тартымды болып табылады.

Қала-ауыл бөлінісінде Павлодар облысындағы көші-қонға «Жергілікті халықтың басқа аймақтарға немесе мемлекеттерге үлкен ағымы» тән – 63,8 %.

«Оңтүстік-Солтүстік» азаматтарын жұмыс күші артық оңтүстік өңірлерден жұмыс күші тапшы Солтүстік өңірлерге көшіру бағдарламасы демографиялық олқылықты жаба отырып, өз нәтижелерін беруде және еңбектің аймақтық сәйкессіздіктерін теңестіреді. Алайда, Қазақстанның басқа аймақтар тұрғындарының белсенді ағыны ауылда байқалады – 35,5 %.

Демек, урбанизация тұрғысынан біздің мемлекетімізде «Рухани жаңғыру» [3] бағдарламасы мен өңірлерді дамыту бағдарламасына өзіндік қосымша болып табылатын «Ауыл – ел бесігі» арнайы жобасына ерекше мән беріледі. Олардың мақсаты-ауылдық аумақтардың әлеуметтік-экономикалық инфрақұрылымын жаңғырту, олардың халқын өмір сапасының осы заманғы стандарттарымен қамтамасыз ету. Алайда, біз ауылдан халықтың 42,4 %-ның кетуін көріп отырмыз. Ауылдардан ірі қалаларға көші-қон және осыған байланысты білім беру, денсаулық сақтау мекемелеріне, көлік инфрақұрылымына жүктеменің өсуі, жұмысқа орналасумен, келгендерді тұрғын үймен қамтамасыз етумен байланысты проблемалар қаланың әлеуметтік-экономикалық секторына салмақ түсіреді.

Қорытынды

Жоғарыда айтылғандарды түйіндей келе, келесіні атап өткен жөн: көші-қон үрдістері қазіргі жаһанданған қоғамда белсенді түрде дамуда, бұл Павлодар облысының және жалпы елдің де дамуы үшін оң және сол

сияқты теріс салдары да бар. Халықтың көші-қоны – табиғаты жағынан күрделі, нысандары мен салдары жағынан алуан түрлі әлеуметтік үрдіс. Сонымен қатар, әлеуметтік дамуға зор ықпал ете отырып, оның өзі саяси, әлеуметтік-экономикалық, демографиялық және басқа да өзгерістердің әсеріне ұшырайды.

Көші-қон үрдістерінің әлеуметтік-экономикалық және әлеуметтік-мәдени дамуына әртүрлі салдары бар екенін атап өткен жөн. Оларға, әдетте, қабылдаушы аймақтар халқының этномәдени құрамының өзгеруі, қабылдаушы аймақтардың инфрақұрылымына жүктеменің артуынан туындаған әлеуметтік шиеленістің өсуі жатады.

Жаңа технологиялардың пайда болуымен ауыл халқының үлес салмағы табиғи түрде төмендейтінін атап өткен жөн. Бүгінде қалыптасып келе жатқан агломерациялар ғана ішкі көші-қон ағындарын демпферлеуге қабілетті.

Павлодар облысында жас және еңбекке қабілетті халық үшін сыртқы көші-қон тұрғысынан көші-қон әлеуеті едәуір жоғары, ал ішкі көші-қонның көші-қон әлеуеті көші-қон ресурсының орташа деңгейіне ие, мұнда жас шектеуі шамалы, сонымен қатар, көші-қон әлеуетінің дамуы қолайлы перспективаларына ие.

Көші-қон әлеуеті мемлекеттік бағдарламалардың қолдауымен ғана дамудың қолайлы перспективаларына ие болатынын айта кету қажет.

Пайдаланған деректер тізімі

1 **Рыбаковский, Л. Л.** Демографический понятийный словарь. Центр социального прогнозирования. – М., 2003. – С. 177.

2 **Тоқасев, Қ. К.** Сындарлы қоғамдық диалог – Қазақстанның тұрақтылығы мен өркендеуінің негізі. Мемлекет Басшысының 2019 жылғы 2 қыркүйектегі Қазақстан халқына Жолдауы. – Нұр-Сұлтан. 2 қыркүйек, 2019.

3 **Назарбаев, Н. Ә.** Болашаққа бағдар: Рухани жаңғыру бағдарламасы. Астана 12 сәуір 2017.

4 Халықтың көші-қоны туралы Қазақстан Республикасының 2011 жылғы 22 шілдедегі № 477-IV Заңы.

5 Қазақстан Республикасы көші-қон саясатының 2017–2021 жылдарға арналған тұжырымдамасы. Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2017 жылғы 29 қыркүйектегі № 602 қаулысымен бекітілген.

6 **Доскалиева, Б. Б., Шуленбаева, Ф. А., Бактымбет, А. С., Бактымбет, С. С.** ТМД-дағы еңбек нарығы мен көші-қон // Қазақстан Республикасының Ұлттық ғылым академиясы. – 2019. – № 1(323). – Б. 265–270.

7 **Насимова, Г. О., Жансугурова, Ж. А., Халикова, Ш. Б.** Возвратно-миграционные намерения казахстанских студентов, обучающихся в зарубежных вузах // Журнал философии, культуры и политологии. – 2020. – Т. 72. – № 2. – С. 99–108.

8 **Бокаев, Б., Жолдыбалин, А.** Миграционные тренды в Казахстане в контексте развития интеллектуального потенциала // Казахстан Спектр. – 2019. – № 2. – С. 93.

9 Официальный интернет-ресурс Комитета по статистике Республики Казахстан [Электронды ресурс]. – URL: stat.gov.kz

10 **Деловарова, Л. Ф., Макашева, К. Н., Конуспаев, Е. Б.** К вопросу миграционного сотрудничества как фактора сближения государств-членов Евразийского экономического союза // Вестник КазНПУ им. Абая. Серия Исторические и социально-политические науки. – 2020. – № 1(64). – С. 202–208.

References

1 **Rybakovskij, L. L.** Demograficheskij ponyatijnyj slovar'. Centr social'nogo prognozirovaniya. [Rybakovsky L. L. Demographic conceptual dictionary. Center for social forecasting]. – M., 2003. – P. 177.

2 **Toqayev, Q. K.** Syndarly qoǵamdyq dialog – Qazaqstannyń turaqtylyǵy men órkendeýiniń negizi. Memleket Basshysynyń 2019 jylǵy 2 qyrkúektegi Qazaqstan halqyna Joldaýy. [Tokayev K. K. Constructive public dialogue is the basis for stability and prosperity of Kazakhstan]. Nur-Sultan. 2 September 2019.

3 **Nazarbaev, N. Á.** Bolashaqqa baǵdar: Rýhani jańǵyry baǵdarlamasy. [Nazarbayev N. A. Looking to the future: Ruhani zhangyru program]. – Astana, 12 April 2017.

4 Halyqtyn kóshi-qony týraly Qazaqstan Respýblikasynyń 2011 jylǵy 22 shildedegi № 477-IV Zańy. [Law of the Republic of Kazakhstan dated July 22, 2011 No. 477-IV on Population migration].

5 Qazaqstan Respýblikasy kóshi-qon saıasatynyń 2017-2021 jyldarǵa arnalǵan tuǵyrymdamasy. [Concept of migration policy of the Republic of Kazakhstan for 2017–2021]. Approved by the resolution of the Government of the Republic of Kazakhstan dated September 29, 2017 No. 602.

6 **Doskaliyeva, B. B., Shylenbaeva, F. A., Baqymbet, A. S., Baqymbet, S. S.** TMD-daǵy eńbek naryǵy men kóshi-qon. [Doskaliyeva B. B., Shylenbaeva F. A., Baqymbet A. S., Baqymbet S. S. labor market and migration in the CIS] // National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan. – 2019. – № 1(323). – P. 265–270.

7 **Nasimova G. O., Zhansugurova Zh. A., Halikova Sh. B.** Vozvratno-migracionnye namereniya kazahstanskikh studentov, obuchayushchihsya v zarubezhnykh vuzah. [Nasimova G. O., Zhansugurova Zh. A., Khalikova Sh. B. Return and migration intentions of Kazakhstani students studying in foreign universities] // Journal of philosophy, culture and political science. – 2020. – Vol. 72. – No. 2. – P. 99–108.

8 **Bokaev, B., Joldybalina, A.** Migracionnye trendy v Kazahstane v kontekste razvitiya intellektual'nogo potentsiala. [Bokaev B., Zholdybalina A. Migration trends in Kazakhstan in the context of development of intellectual potential] // Kazakhstan Spectrum. – 2019. – No. 2. – P. 93.

9 Офіціал'ны интернет-ресурс Комітета по статистиці Республікі Казахстан. [Official Internet resource Of the Committee on statistics of the Republic of Kazakhstan] – URL: stat.gov.kz

10 **Delovarova, L. F., Makasheva, K. N., Konuspaev, E. B.** K voprosu migracionnogo sotrudnichestva kak faktora sblizheniya gosudarstv-chlenov Evrazijskogo ekonomicheskogo soyuza. [Delovarova L. F., Makasheva K. N., Konuspaev E. B. Migration cooperation as a factor of rapprochement between the member States of the Eurasian economic Union] // Bulletin of KazNPU named after Abai's. Series of Historical and socio-political Sciences. – 2020. – № 1(64). – P. 202–208.

Материал 14.12.20 баспаға түсті.

Г. М. Каппасова, А. А. Акишев, М. А. Сулейменов

Миграционный потенциал Павлодарской области: результаты социолого-политического исследования

Торайғыров университет,
Республика Казахстан, г. Павлодар.
Материал поступил в редакцию 14.12.20.

G. M. Kappasova, A. A. Akishev, N. A. Sultqmenov

Migration potential of Pavlodar region: results of socio-political research

Toraighyrov University,
Republic of Kazakhstan, Pavlodar.
Material received on 14.12.20.

В данной статье рассматривается миграционный потенциал Павлодарской области, особенностью которой является геополитическое расположение региона, что приводит к межгосударственному

миграционному обмену. Акцентировано внимание на жителей области с миграционной подвижностью определенной направленности, которое зависит от возрастной и половой структур, исторического генезиса населения и его этнического состава. К тому же, большей частью выезжают высококвалифицированные кадры трудоспособного возраста, тем самым Павлодарская область являясь приграничной территорией становится регионом-донором по снабжению предприятий соседних стран опытными сотрудниками и талантливой молодежью.

Ключевые слова: миграция, миграционный потенциал, приграничье, Павлодарская область.

This article examines the migration potential of the Pavlodar region, which is characterized by the geopolitical location of the region, which leads to interstate migration exchange. Attention is focused on the residents of the region with migration mobility of a certain orientation, which depends on the age and gender structures, the historical Genesis of the population and its ethnic composition. In addition, most of the highly qualified personnel of working age leave, thus the Pavlodar region, being a border territory, becomes a donor region for supplying enterprises of neighboring countries with experienced employees and talented young people.

Keywords: migration, migration potential, border area, Pavlodar region.

Теруге 14.12.2020 ж. жіберілді. Басуға 29.12.2020 ж. қол қойылды.
Электронды баспа
1,59 Мб RAM
Шартты баспа табағы 17,1.
Таралымы 300 дана. Бағасы келісім бойынша.
Компьютерде беттеген: З. С. Исакова
Корректор: А. Р. Омарова
Тапсырыс № 3719

Сдано в набор 14.12.2020 г. Подписано в печать 29.12.2020 г.
Электронное издание
1,59 Мб RAM
Услпеч.л. 17,1. Тираж 300 экз. Цена договорная.
Компьютерная верстка: Исакова З. С.
Корректор: А. Р. Омарова
Заказ № 3719

«Toraighyrov University» баспасынан басылып шығарылған
Торайғыров университеті
140008, Павлодар қ., Ломов к., 64, 137 каб.

«Toraighyrov University» баспасы
Торайғыров университеті
140008, Павлодар қ., Ломов к., 64, 137 каб.
8 (7182) 67-36-69
e-mail: kereku@tou.edu.kz
www.vestnik.tou.edu.kz